herpy

PILGIFTSGRODOR

Manu Poison Frog

Ameerega macero

Ameerega macero är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på 24-30 mm från regnskogarna runt Manu i sydöstra Peru och västra Brasilien. Huvud och rygg är klart röda, sidorna svarta med ett gult streck, och buken är blå med svart nätmönster. Arten hålls sällan, och det finns bara lite kunskap om skötseln.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Epipedobates macero*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**2-3 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**4-16**
Kläckning	**10-22 dagar**
Larvtid	**70-90 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Temperatur, natt	**21-25 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega macero är en liten pilgiftsgroda på 24-30 mm från nos till kloak; vuxna hanar blir omkring 27 mm och honor omkring 30 mm. Huvud och rygg är klart röda och grovkorniga. Sidorna är svarta med ett tydligt gult streck som löper snett från ljumsken upp till en punkt ovanför axeln utan att nå ögat. Ett gult läppstreck går från under ögat bakåt till överarmen, och på framsidan av låret sitter en gul fläck. Benen är svarta, ofta med gröna och bronsfärgade prickar, och undersidan är blå med ett svart nätmönster som kan vara kraftigt eller svagt. Vissa djur saknar strecken.

Arten beskrevs 1993 av Lily Rodríguez och Charles Myers som *Epipedobates macero*. Artnamnet är machiguenga-folkets ord för groda; machiguengerna är ett av urfolken i Manu-området. Arten har förväxlats med *Ameerega petersi*, men den har röd rygg och förkortade streck, medan *A. petersi* har brun rygg och streck som går ända fram till ögat och nosen. Hanens läte är en metalliskt klingande rad av korta toner, omkring tio i sekunden.

Huden innehåller i naturen en mängd alkaloider, bland annat histrionicotoxiner, som grodan tar upp från födan. Djur som föds upp på vanliga foderdjur saknar giftet. Tvätta ändå händerna före och efter arbete i terrariet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Ameerega macero finns i sydöstra och centrala Peru, i flodsystemen runt Manu (Madre de Dios), Urubamba, övre Purús och Ucayali, och i Brasilien i delstaten Acre. Typlokalen ligger på västra sidan av Río Manu mitt emot Cocha Cashu i Manu nationalpark, omkring 380 m över havet. Arten är också känd från Serra do Divisor och Alto Juruá i Brasilien.

IUCN bedömer arten som inte hotad. Lokalt drabbas den av avverkning av skog för jordbruk, och djur samlas olagligt in för handel.

> **Naturlig utbredning:** Peru och Brasilien.

LIVSMILJÖ

Ameerega macero lever i fuktig regnskog i låglandet och i bergsskog, från omkring 150 till 1.450 m över havet, bland annat i bambuskog. Den ses oftast i lite påverkad skog och nära små vattendrag. Grodan lever på skogsbotten och sitter högst 40 cm upp på fallna stammar. Hanarna kallar framför allt några timmar efter gryningen och före mörkrets inbrott, på regniga dagar också resten av dagen. Under torrtiden håller grodorna till längs bäckarna, och under regntiden drar de sig längre in i skogen.

Hanen bär grodynglen, två till fyra åt gången, till grunda, långsamt strömmande bäckar med klart vatten, sandbotten och nedfallna löv.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Ameerega macero*. Arten sköts som den lika stora *Ameerega petersi*, som den länge har förväxlats med, och siffrorna för terrarium och klimat är lånade därifrån. *Allobates femoralis* lever i samma skogar runt Manu.

Ett terrarium på minst 45 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd) passar för ett par. Hanen behöver plats för ett revir, och grodorna klättrar gärna lite på rötter och fallna grenar. Större är bättre, särskilt om djuren ska leka. Glas håller fukten, men locket eller fronten ska ha nätytor så att luften inte blir stillastående.

Botten byggs bioaktiv: ett dräneringslager av lecakulor eller grus underst, ett nät som skiljelager och ovanpå en fuktig blandning av kokosfiber, orkidébark och sphagnum. Lägg ett tjockt lövlager överst; det är grodans naturliga livsmiljö, håller kvar fukten och ger skydd. Hoppstjärtar och gråsuggor äter avfall och är samtidigt extra föda. Inred med ormbunkar, mossa, korkbark och rötter, så att det finns många gömställen och brutna siktlinjer. Det minskar bråk mellan djuren.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Dagtemperaturen är 25-28 °C, och på natten sänks den 3-4 grader till 21-25 °C. Djur från de högre delarna av utbredningen tål svalare nätter, och den låga delen av intervallet passar bäst. Vinterdvala är inte nödvändig.

Grodor är känsliga för värme: varaktiga temperaturer över 28 °C är farliga, och en jämn temperatur är viktigare än det exakta talet. Placera terrariet utan direkt sol, använd en termostat om rummet är för kallt, och flytta det till ett svalare rum om det inte kan hållas under 28 °C på sommaren. Mät temperaturen med en digital termometer nere i terrariet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 70-100 %: nära 100 % morgon och kväll, gärna med dimma, och omkring 70-80 % mitt på dagen. Spraya med osmos- eller regnvatten morgon och kväll, eller använd ett dimm- eller regnsystem på timer. En sista sprayning på kvällen får gömda foderdjur att röra sig.

Håll luften i rörelse med god ventilation, så att det inte uppstår mögel. Blir det för torrt drar sig grodorna in i gömställen, och huden torkar ut. Det kan vara farligt på några dagar, så höj fukten omedelbart.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En låg vattenskål med 1-2 cm vatten räcker. Skålen ska vara så låg att en unge kan ta sig upp ur den, och ha stenar eller mossa i kanten. Byt vattnet ofta, och rengör skålen med varmt vatten utan tvål.

Använd osmosvatten, regnvatten eller avklorerat kranvatten. Groddjur tar upp vatten och ämnen genom huden, så undvik tvål, rengöringsmedel och klor i terrariet. Undvik vattenfall med pump, som kan sluta fungera och förorena vattnet.

LJUS OCH UVB

Ge ett LED-ljus med ett spektrum anpassat för växter i 10-12 timmar om dagen. UVB är inte nödvändigt för pilgiftsgrodor; ett svagt UVB-ljus (Ferguson-zon 1) är valfritt.

Ge grodorna skugga och gömställen, så att de kan dra sig undan ljuset. Välj ljus som inte värmer terrariet nämnvärt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen äter grodan myror, skalbaggar och små larver på 2-7 mm. I terrariet används vinglösa bananflugor (*Drosophila melanogaster* och *D. hydei*), hoppstjärtar, små gråsuggor, mikrosyrsor och siktat ängsplankton. Hoppstjärtar och gråsuggor i terrariet ger grodorna ständigt något att jaga. Arten hör inte till de minsta pilgiftsgrodorna, så vuxna tar lätt *D. hydei*.

Ungar utfodras varje dag, vuxna tre till fyra gånger i veckan med så många flugor som de äter på kort tid. Damma fodret med kalk vid varje måltid och med ett multivitaminpreparat en till två gånger i veckan.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Hanarna kallar från marken eller från låga stammar och försvarar förmodligen små revir, som släktingarna gör. I naturen kan det leva omkring tio vuxna per 1.000 m² längs en bäck. Det är inte beskrivet hur *Ameerega macero* beter sig i grupper i terrariet, så ett par är den säkraste hållningsformen. Ungar kan hållas tillsammans tills de blir könsmogna.

Pilgiftsgrodor bör så långt möjligt inte hanteras: huden är tunn och känslig, och stress försvagar dem. Flytta djuren vid rengöring med en fuktad, ren behållare, och tvätta händerna före och efter. Blanda aldrig arter eller former, eftersom det kan sprida sjukdomar och ge stress.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honan blir störst, omkring 30 mm mot omkring 27 mm hos hanen, och hanen känns igen på sitt läte. Könet kan först avgöras när djuren närmar sig könsmognad, och åldern vid könsmognad är inte dokumenterad. Håll fyra till fem ungar, så att det med stor sannolikhet finns ett par bland dem.

PARNING

Parningen är inte beskriven för *Ameerega macero*. Hanarna kallar större delen av året, och hanar bär grodyngel bland annat i slutet av torrtiden omkring oktober. I terrariet kan en kort period med mindre sprayning, där fukten sjunker till omkring 70 %, följd av kraftig sprayning sätta igång äggläggningen.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger äggen på marken i lövlagret, under löv och i små gömställen; en filmburk eller en petriskål under ett halvt kokosskal kan användas som äggläggningsplats. Antalet ägg och utvecklingstiderna är inte dokumenterade för arten; siffrorna är lånade från den något mindre *Ameerega bilinguis*: 4-16 ägg per kull. Hanen bär två till fyra grodyngel åt gången till vatten.

I terrariet flyttas grodynglen till små behållare med osmos- eller regnvatten vid 24-26 °C, gärna ett grodyngel per behållare, med lite nedfallna löv på botten. De utfodras med alger, växtfoder och färdigfoder för grodyngel.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 10-22 dagar, och grodynglen når metamorfosen efter 70-90 dagar (lånat från *Ameerega bilinguis*). Under förvandlingen är ungarna först helt svarta; därefter kommer de ljusa sidostrecken, lårfläcken och den blå buken, och till sist blir strecken gulgröna och ryggen röd. När frambenen kommer fram hålls vattnet grunt, och det ska finnas lätt tillgång till land och fuktiga gömställen, så att de små grodorna inte drunknar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna mäter 10-13 mm och utfodras med de minsta foderdjuren, till exempel bananflugor av arten *Drosophila melanogaster* och hoppstjärtar, och senare *D. hydei*. Utfodra dem dagligen, och damma med kalk och vitaminer. Håll dem fuktigt, och ge dem gott om löv och små gömställen. Ungar kan hållas tillsammans så länge det finns plats och foder nog; när de närmar sig könsmognad bör de delas upp i par.

Hälsa och vanliga misstag

Skötselfelen är desamma som hos andra pilgiftsgrodor:

- Uttorkning: för låg luftfuktighet ger passivitet och torr hud. Höj fukten och spraya omedelbart.
- Överhettning: varaktiga temperaturer över 28 °C är farliga. Flytta terrariet eller kyl ned det.
- Brister: för lite kalk, D3 eller vitaminer ger deformerade skelett och svaga djur. Använd tillskott vid varje måltid.
- Parasiter och svampar: tappar en groda vikt trots god aptit, eller finns det svullnader, rodnad eller sår på huden, ska den till en veterinär med kunskap om groddjur.
- Dålig hygien: rengör vattenskålen och ta bort mögel regelbundet, och håll nya djur i karantän innan de kommer in till de andra.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.